

D E C I Z I E

12 mai 2010

mun. Chișinău

Colegiul civil și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
JudecătoriiValeriu Doagă
Tatiana Răducanu, Iulia Cimpoi

examinând în ședință publică recursul declarat de către Asociația „Drepturi de Autor și Conexes”, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Asociația „Drepturi de Autor și Conexes” din Republica Moldova împotriva societății cu răspundere limitată „Exoil Grup” cu privire la încasarea remunerațiilor compensatorii de autor și penalităților, și cererea reconvențională a societății cu răspundere limitată „Exoil Grup” împotriva Asociației „Drepturi de Autor și Conexes” din Republica Moldova privind declararea nulității acordului general de tip RC nr. 102 din 15 august 2003 privind plata remunerației compensatorii, împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2010, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

Asociația „Drepturi de Autor și Conexes” din Republica Moldova la 12 iunie 2007 a depus cerere de chemare în judecată împotriva societății cu răspundere limitată „Exoil Grup” cu privire la încasarea remunerației de autor și a penalităților.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat, că în calitate de întreprinzător care comercializează cu amănuntul echipament și suporturi materiale care au proprietatea de a reproduce obiectele dreptului de autor și conexes, pârîtul are obligația să obțină, din partea organizației care administrează pe principii colective drepturile patrimoniale ale titularilor de drepturi, contract/licență și să plătească remunerația corespunzătoare.

Relevă că în temeiul acestei obligații, prin obținerea licenței generale de tip RC nr. 102 eliberată la 15 august 2003 de reclamant, pârîtul s-a obligat să achite trimestrial remunerația compensatorie în cuantum de 3% pînă la a 15-a zi a lunii ce urmează după trimestrul raportat.

Menționează reclamantul că pârîtul nu-și onorează obligațiile contractuale asumate neachitînd remunerația compensatorie convenită în termen, începînd cu tr. I-2005, datorînd reclamantului 3% remunerație compensatorie pentru tr. I-IV-2005, tr. I-IV-2006, tr. I-2007, cît și penalitate de întîrziere de 2% din suma datorată pentru fiecare zi de întîrziere cu plată de 296 % din suma datorată pentru tr. IV 2006 și 116% din suma datorată pentru tr. 2007.

Cu completările ulterioare, reclamantul, Asociația „Drepturi de Autor și Conexes” din Republica Moldova, cere în definit încasarea din contul societății cu răspundere limitată „Exoil Grup” a datoriei totale de 3% din suma încasată din comercializarea cu amănuntul a echipamentelor și suporturilor materiale care au proprietatea de a reproduce obiecte de drept de autor pentru perioada tr. I-IV-2005, tr. I-IV-2006, tr. I-2007, cît și penalitate de întîrziere a plății remunerației corespunzătoare a 296% din suma datorată pentru tr. III-2006 și 116% din suma datorată pentru tr. I-2007 în sumă totală de 5971918,86 lei, de a obliga pârîtul să permită accesul persoanelor angajate de

Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova la documentația contabilă a societății cu răspundere limitată „Exoil Grup” în vederea stabilirii sumei concrete pe care o datorează societatea cu răspundere limitată „Exoil Grup” cu titlu de remunerație compensatorie, anume la extrasul din Cartea Mare privind analitica contului 217 „Mărfuri” pe subcontul „Mărfuri la realizare”, cărticica contului 217 pentru anul 2005 și pentru anul 2006, unde se poate analiza soldul inițial, rulajele de intrări și ieșiri și soldul final pe fiecare unitate de marfă; bilanțul contabil, documentele care confirmă circulația mărfii pe pozițiile ce cad sub incidența art. 20 al Legii privind drepturile de autor și conexe, încasarea din contul societății cu răspundere limitată „Exoil Grup” a 3% din încasările acesteia obținute din vânzarea echipamentelor și suporturilor materiale ce cad sub incidența Legii privind drepturile de autor și conexe, iar în cazul refuzului să fie încasată din contul societății cu răspundere limitată „Exoil Grup” a 3% din sumele date de Oficiul Fiscal Botanica prin răspunsul său cu nr. 01-211-11/6695 din 05 noiembrie 2007 și anume pentru anul 2005 – 683567,64 lei și pentru anul 2006 – 5 288 351,22 lei.

Societatea cu răspundere limitată „Exoil Grup” a înaintat acțiune reconvențională împotriva Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova privind declararea nulității acordului de tip RC nr. 102 din 15 august 2003 privind plata remunerației compensatorii.

În motivarea acțiunii reconvenționale societatea cu răspundere limitată „Exoil Grup” a indicat că în condițiile licenței generale de tip RC cu nr. 102 din 15 august 2003 „Privind achitarea remunerației compensatorii valorificarea operelor ocrotite de drepturile de autor și drepturile conexe în scopuri personale” eliberată de Asociația „Drepturi de Autori și Conexe” din Republica Moldova, reclamantul a fost obligat să achite trimestrial remunerația compensatorie în cuantum de 3% din prețul de vânzare cu amănuntul a echipamentului folosit pentru reproducere.

Societatea cu răspundere limitată „Exoil Grup” susține că la încheierea acordului enunțat a fost indus în eroare cu privire la caracterul obligatoriu al licenței, motiv pentru care la 25 mai 2005 a expediat o scrisoare în adresa pârîtului privind rezilierea acordului menționat.

Consideră ilegală licența respectivă deoarece Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova nu se include în lista organelor de stat, abilitate cu dreptul de a elibera licențe.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2008 acțiunea a fost admisă integral și dispusă încasarea în beneficiul Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova din contul societății cu răspundere limitată „Exoil Grup” a remunerației compensatorii pentru perioada anilor 2005-2006 în mărime de 5971918,86 lei, iar acțiunea reconvențională a fost respinsă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 12 noiembrie 2008 a fost admis recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Exoil Grup”, casată hotărîrea primei instanțe cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecători.

Rejudecînd pricina, Curtea de Apel Chișinău prin hotărîrea din 25 februarie 2010 a admis parțial acțiunea și a încasat de la societatea cu răspundere limitată „Exoil Grup” în beneficiul Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova suma de 787,15 lei pentru anul 2005. În rest acțiunea inițială și acțiunea reconvențională au fost respinse.

Exprimându-și dezacordul cu hotărîrea primei instanțe, la 01 aprilie 2010 Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova a declarat cerere de recurs solicitînd casarea hotărîrii menționate cu remiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță în alt complet de judecători.

În motivarea recursului a invocat că hotărîrea a cărei casare se cere este neîntemeiată din cauza că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, iar concluziile instanței de fond sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

La fel indică că hotărîrea contestată contravine prevederilor art. 241 alin.(5) Cod de procedură civilă, care obligă instanța de judecată să indice în textul hotărîrii inclusiv considerentele din care respinge unele probe, și acest fapt constituie o violare a dreptului la un proces de judecată echitabil, garantat prin art. 6 § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Audiind părțile, studiind materialele dosarului, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea hotărîrii primei instanțe și restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță.

În conformitate cu art.417 alin.(1) lit. d) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial hotărîrea primei instanțe, restituind pricina spre rejudecare în primă instanță în cazul în care eroarea judiciară a primei instanțe nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Prima instanță admițînd parțial acțiunea recurentului, a concluzionat că conform acordului general (licență) nr. 102 din 15 august 2003 încheiat între părți, intimatul societatea cu răspundere limitată „Exoil Grup” este obligat să achite trimestrial remunerația compensatorie pentru valorificarea în scopuri personale a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe în cuantum de 3% din suma vânzărilor realizate și a dispus încasarea remunerației compensatorii în sumă de 787,15 lei, doar pentru perioada anului 2005, în partea încasării remunerației compensatorii pentru perioada anilor 2006 și trimestrul I al anului 2007 a respins acțiunea ca neîntemeiată.

Analizînd materialul probator al cauzei, evaluînd înscrisurile comunicate, Curtea apreciază hotărîrea primei instanțe ca netemeinică și reține că recursul este întemeiat în sensul considerațiilor ce sînt succed.

Instanța de fond a soluționat greșit cauza, reținînd o manieră criticabilă și în dezacord cu o serie de probatorii, că acțiunea recurentului este întemeiată parțial în partea încasării remunerației compensatorii pentru perioada anilor 2005 – trimestrul I al anului 2007.

Instanța de recurs reține că la baza hotărîrii primei instanțe a stat Raportul de expertiză contabilă nr. 1825 din 28 iulie 2009 și instanța n-a ținut cont de faptul că raportul de expertiză în sine nu are o forță probantă prestabilită și nu are prioritate față de alte probe din dosar, dar se apreciază în cumul cu alte probe în ansamblul și interconexiunea lor.

Mai mult ca atît, expertiza contabilă se efectuează în baza mai multor înscrisuri, cum ar fi documentele primare contabile care reflectă evidența contabilă a circulației mărfurilor și tipul acestora, în special a extrasului din Cartea Mare, care reflectă datele din contul analitic 217 „Mărfuri” pe subcontul „Mărfuri la realizare”, cartea contului 217 pentru anul 2005 și anul 2006, care indică soldul inițial, soldul de intrări și ieșiri și

soldul final pe fiecare unitate de mărfuri, bilanțul contabil, care de asemenea reflectă circulația mărfii la societatea cu răspunde limitată „Exoil Grup” în perioada menționată.

Astfel, în circumstanțele expuse Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că raportul de expertiză contabilă nr. 1825 din 28 iulie 2009 nu poate fi examinat ca o probă deplină și completă, dar ca urmare, la rejudecare este necesar să fie prezentate documentele contabile primare care reflectă circulația mărfurilor la SRL „Exoil Grup” și anume șirul de acte contabile enumerate, care au relevanță la cazul din speță, cu numirea unei expertize contabile repetate pentru a stabili cu certitudine cuantumul mărfurilor comercializate și aflate în vânzare, calcularea remunerației compensatorii, volumul vânzărilor în acest sens și calcularea remunerației compensatorii din sumele formate, și anume la mărfurile care cad sub incidența Legii privind dreptul de autor și alte drepturi conexe (fonograme și videograme, suporturi materiale ca peliculă, casete audeo și video, discuri-laser, compact discuri etc.

În conformitate cu art. 239 CPC hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere și să corespundă prevederilor normelor de drept procedural, cerințe care sunt necesare indiscutabil unei hotărâri motivate.

În conformitate cu art. 130 alin.(1) și alin.(4) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Or, art. 241 alin.(5) CPC, în motivarea hotărârii se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Prin urmare instanța de recurs, constată că prima instanță a încălcat prevederile normelor de drept procedural enunțate, prima instanță în motivarea hotărârii a omis să indice argumentele din care motive respinge proba furnizată de Inspectoratul Fiscal Botanica.

La fel, prima instanță motivându-și soluția adoptată a lăsat fără nici o apreciere alte probe din dosar nu a verificat toate circumstanțele importante ce concură pentru soluționarea justă a cauzei.

În ședința de judecată s-a constatat că conform punctului 2 lit.b) al Acordului general (licență) încheiat între părți la 15 august 2003, plătitorul, la caz SRL „Exoil Grup” este obligat să ducă evidență strictă a utilajelor și echipamentelor comercializate cu amănuntul și să achite la contul Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova remunerația compensatorie în mod independent o dată în trimestru, în termen de 15 zile după trimestrul raportat, această circumstanță de fapt, la fel nu și-a găsit apreciere în hotărârea instanței de fond.

Colegiul reține că acest fapt constituie o lezare a dreptului recurentului Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova la un proces echitabil, iar dreptul la judecarea în mod echitabil garantat de art. 6 §1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale presupune obligarea instanțelor naționale de a-și motiva explicit deciziile emise.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară a primei instanțe nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa hotărârea primei instanțe și de a restitui pricina spre rejudecare în primă instanță.

În conformitate cu art.417 al.(1) lit.d), art.419 CPC, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova.

Se casează integral hotărârea Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2010 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova împotriva societății cu răspundere limitată „Exoil Grup” cu privire la încasarea remunerațiilor compensatorii de autor și penalităților, și cererea reconvențională a societății cu răspundere limitată „Exoil Grup” împotriva Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova privind declararea nulității acordului general de tip RC nr. 102 din 15 august 2003 privind plata remunerației compensatorii, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tatiana Răducanu

Iulia Cimpoi